

Výuka během pandemie - zlepšila se komunikace škol s žáky, děti se učí více samostatně, ale čtvrtina rodičů trpí úzkostmi a depresemi

(Praha – 9. 2. 2021) Jak si školy poradily s distančním vyučováním, kolik času děti strávily učením nebo jaký je názor rodičů na uzavření škol - to zjišťoval průzkum, který pro Nadaci České spořitelny vypracoval tým PAQ Research (Daniel Prokop a Václav Korbel). Studie shrnuje výsledky šetření mezi stovkami rodičů žáků základních škol a víceletých gymnázií a probíhala v dubnu až listopadu loňského roku.

Komunikace mezi školami a žáky se při podzimním uzavření škol oproti jaru výrazně zlepšila. Většina škol totiž k výuce využila jednotné online prostředí - škol, které s dětmi komunikovaly alespoň jednou týdně přes toto prostředí, bylo na podzim 93 % oproti 64 % na jaře. Zároveň v závěru roku značně ubylo dětí, které škola vůbec nekontaktovala (ani ne 1 % oproti 6 % na jaře).

„Jako pozitivum vidím i to, že učitelé – minimálně podle rodičů – více využívají různé formy zadání úkolů, více k tomu využívají online prostředí (60 %), ale část z nich i formy projektů a další formáty (19 %).

Výrazně vzrostla i klasická synchronní výuka, kde probíhá výklad formou videokonference. To je asi nezbytnost. Ale v dalších výzkumech vidíme, že děti se potýkají s poklesem motivace a na prostý převod frontální výuky do online prostředí asi nejde spoléhat,“ upozorňuje spoluautor studie **Václav Korbel**.

Nejvíce rodičům záleželo na tom, zda měla škola výuku dobře zorganizovanou a pod kontrolou. Přestože školy postupně sjednotily svůj přístup k výuce, do spokojenosti rodičů se tento obrat zásadně nepromítl.

Na jaře bylo s distančním vzděláváním spokojeno 76 % a v listopadu 74 % dotazovaných. *„Naše další výzkumy ukazují, že retrospektivně rodiče zlepšení vidí. Kdyby dnes hodnotili jarní výuku, byli by asi výrazně kritičtější, protože zpětně vidí její nedostatky,“* vysvětluje možný důvod sociolog **Daniel Prokop**. Učitelé práci dětí na podzim oproti jaru častěji známkovali, což může být dáno i tím, že na jaře měli pokyn MŠMT známkování omezit. Za pozitivní ale lze považovat, že výrazně narostla snaha o slovní hodnocení. Jeho využívání učiteli reportuje dvojnásobný počet rodičů než na jaře (21 % versus 43 %). Narostlo zejména na prvním stupni.

Víc času na školu, méně práce pro rodiče

Oproti jaru narostl čas denně strávený učením, ať už dětmi samotnými, nebo spolu s rodiči. Posun je výrazný – z 4 hodin denně v dubnu na 5,1 hodin v listopadu. Celkový čas strávený učením vzrostl pouze u dětí z méně vzdělaných rodin – denně z 3,7 v dubnu na 5,3 v listopadu. U více vzdělaných rodin se v dubnu i listopadu pohyboval kolem 4,5 hodin. Na prvním stupni se čas přesunul více od rodičů, kteří se učili s dětmi, na děti samotné, které trávily čas synchronní výukou s učiteli.

„Osobně vnímám přesun zátěže z rodin na samotné školy spíše pozitivně. Velký přesun odpovědnosti na rodiče může negativně dopadat na znevýhodněné děti s méně vzdělanými rodiči. Právě ty i podle zahraničních výzkumů distanční výukou nejvíce trpí. Školy by na to měly dávat pozor a až se vrátíme k normálu, měli bychom hodně investovat do doučování a dohánění rozdílů,“ říká **Daniel Prokop**.

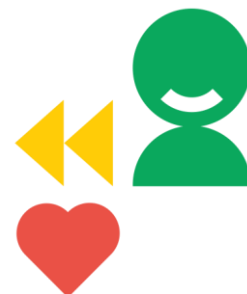
Aby nejlepší škola
byla ta, která je nejbliž

Nadace České spořitelny

Kancelář:
Budějovická 1912/64b, 140 00 Praha 4

Korespondenční adresa:
Olbrachtova 1929/62, 140 00 Praha 4

+420 604 689 633
michal.prokes@nadacecs.cz
www.nadacecs.cz

Dopad pandemie na duševní pohodu

Právě duševní zdraví se stalo v době pandemie velkým tématem. S příznaky středně těžké deprese a s úzkostmi se mezi dubnem a listopadem potýkalo 27 % rodičů, což je násobně víc než odhad 8 % pro celou populaci před pandemií.

„Přestože zatím nevíme, jaký konkrétní vliv u nás měla distanční výuka na rozvoj žáků a jejich učení, zahraniční studie naznačují, že může mít negativní dopad na výsledky dětí, jejich duševní zdraví nebo rodinné soužití. Aby byly důsledky co nejmírnější, vyčlenila naše nadace v loňském roce na podporu těch nejohroženějších dětí 25 milionů korun,“ uvádí ředitel Nadace České spořitelny **Ondřej Zapletal**.

Rodiny s dětmi na prvním stupni zažívaly také více konfliktních situací. Vývoj těchto reportovaných konfliktů přitom spíše kopíruje zmíněné ukazatele o duševním zdraví rodičů, než hodnocení a hodiny strávené distanční výukou. *„Tyto výsledky posilují domněnku, že pro vytváření konfliktních situací je podstatná celková situace v domácnosti. Do ní se promítají kromě distanční výuky i ekonomické obavy, pokles volnočasových aktivit a uzavření v domácnosti. Zahraniční studie navíc ukazují, že zvýšené množství konfliktů během pandemie souvisí s dalšími negativními projevy, jako je špatné zacházení, násilí nebo týrání,“* upozorňuje na možná rizika spoluautor studie **Václav Korbel**.

„Na tuto situaci jsme reagovali podporou organizací zabývajících se pomocí dětem čelícím vzrůstajícímu počtu rodinných konfliktů nebo rovnou domácímu násilí. Pomohli jsme tak například rozjet platformu detstvibeznasili.cz, kde mohou najít okamžitou pomoc nejen děti a jejich rodiče, ale i učitelé a další profese pracující s dětmi,“ doplňuje programová manažerka Nadace České spořitelny **Kateřina Šaldová**.

Většina rodičů chce otevření škol

Rodiče v zářijovém a listopadovém šetření často nesouhlasili s většinou protiepidemických opatření ve školách. Většina rodičů (58 %) by chtěla, aby základní školy zůstaly otevřené i při denních přírůstcích nakažených přesahujících 10 tisíc nových případů. Zároveň nadpoloviční část rodičů souhlasila pouze s bezkontaktním měřením teploty při vstupu do školy a s rozestupem alespoň 1 metr ve třídách. Ostatní opatření měla nižší než 50% podporu, ať už se jednalo o dělení tříd pro prezenční výuku, přechod na distanční výuku nebo preventivní uzavírání tříd, pokud se v nich vyskytne potvrzený případ koronaviru. Testování dětí nebylo dotazováno a lze předpokládat, že závisí na jeho invazivnosti.

„Naše průzkumy nechápu jako argument otevřít školy bez ohledu na epidemiologickou situaci. Ale ukazují, že uzavření škol a restrikce volnočasových aktivit dětí má skryté náklady, které časem vyubírají. A měli bychom v dalších sektorech dělat maximum, aby školy mohly být brzy otevřeny,“ uzavírá **Daniel Prokop**.

Aby nejlepší škola
byla ta, která je nejbliž

Nadace České spořitelny

Kancelář:
Budějovická 1912/64b, 140 00 Praha 4

Korespondenční adresa:
Olbrachtova 1929/62, 140 00 Praha 4

+420 604 689 633
michal.prokes@nadacecs.cz
www.nadacecs.cz

